Lausunto
Laatija/Jyrki
Suorsa/Jarno
Turunen
24.02.2021

64/00.04.03/2022

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
liv@eduskunta.fi

Lausuntopyyntönne 14.2.2022, LVM2021-00561

Lausunto Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi, asetuksen (EU) 2021/1153 ja asetuksen (EU) 913/2010 muuttamisesta ja asetuksen (EU) 1315/2013 kumoamisesta sekä Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) laajentamisesta kolmansiin maihin

Asia: U 16/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi, asetuksen (EU) 2021/1153 ja asetuksen (EU) 913/2010 muuttamisesta ja asetuksen (EU) 1315/2013 kumoamisesta

Rautatieliikenne

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto katsoo, että suurten raidehankkeiden suunnittelua varten perustettujen hankeyhtiöiden oikolinjausten suunnittelukohteiden sisällyttäminen laajennettuun ydinverkkoon on tarpeellista ja perusteltua. Ydinverkolla vaatimukset olisi täytettävä vuoden 2040 loppuun mennessä ja kattavalla verkolla vuoteen 2050 mennessä.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto pitää vaatimusta ydinverkon rautateiden sähköistämisvaatimusta ja henkilöliikenneradoilla 160 km/h nopeutta koskeva vaatimusta perusteltuina. Pohjois-Karjalan osalta sähköistämisvaatimus koskisi sekä Joensuu-Siilinjärvi yhteyttä että Venäjän rajalle johtavaa Säkäniemi-Niirala yhteysväliä. Nopeudennostovaatimus koskisi Karjalan rataa erityisesti Imatra-Joensuu välillä. Rataosan nopeudennosto on asetettu tavoitteeksi myös Liikenne12 suunnitelmassa ja sille on osoitettu rahoitusta myös Väyläviraston investointiohjelmassa. Taloudellisesti järkevintä olisi tehdä peruskorjaus ja TEN-T verkon edellyttämät nopeudennostotoimenpiteet yhdessä. **Pohjois-Karjalan maakuntaliitto esittää vakavan huolen siitä, että nyt esitetty Imatra-Joensuu-radalle osoitettu rahamäärä on niin pieni, ettei sillä pysytä käytännössä edes peruskorjaamaan rataosaa edes nykyiselle nopeustasolle.**

Sisävesiliikenteen infrastruktuuri

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto pitää hyvänä, että asetusehdotuksen mukaan Suomessa kattavan verkon sisävesisatamia olisivat Lappeenranta ja Joensuu. Satama on kytketty sekä maantie- ja rataverkkoon ja täyttää tältä osin asetuksen vaatimukset. Saimaan kanavan sulkujen pidentäminen ja vedenpinnan nosto mahdollistavat nykyistä suurempien alusten liikennöinnin jatkossa myös Joensuun satamaan, mikä parantaa myös vesiliikenteen kilpailukykyä, samoin jäänmurron kehittäminen Saimaan alueella on

jo nyt mahdollistanut liikennekauden pidentymisen, mikä mahdollistaa osaltaan pidemmän liikennekauden ja rahtimäärien kasvun. Lisäksi Joensuun sataman kehittämiseksi on suunnitteilla mittavia investointeja, joilla pyritään vastaamaan rahtimäärien kasvuun tulevaisuudessa. Pohjois-Karjalan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa yhtenä keskeisenä tavoitteena on kehittää alueellisia logistisia solmupisteitä, joista yhtenä on Joensuun syväsatama ja saada siirrettyä pitkämatkaisia rahtikuljetuksia kumipyöriltä kestävimpiin kulkumuotoihin vesiliikenteen ja raiteille.

Maantieliikenne

Pohjois-Karjalassa ei ole ydinverkkoon kuuluvia maanteitä. Valtatie 6 kuuluu Imatran ja Joensuun välillä kattavaan verkkoon, samoin valtatie 9 Välillä Joensuu-Kuopio ja Onkamo-Niirala. **Pohjois-Karjalan maakuntaliitto katsoo, että nämä valtatiet 6 ja 9 on saatava Suomen pääväyläasetuksen mukaiselle tasolle ja parannustoimenpiteiden suunnittelu on käynnistettävä välittömästi.**

Kattavan verkon maanteille on asetettu kovat tekniset vaatimukset, joille jäsenvaltion hakemuksesta voidaan myöntää poikkeuksia täytäntöönpanoasetuksilla erityisesti, jos liikennemäärä tiellä ei ylitä 10 000 ajoneuvoa vuorokaudessa tai jos on erityisiä maantieteellisiä tai fyysisiä esteitä. On ymmärrettävää, että esimerkiksi valtateille 6 ja 9 voidaan tällaisia poikkeuksia hakea.

Yhteysväleille vt9 Kuopio-Joensuu sekä Vt6 Imatra-Joensuu on laadittu kehittämisselvitykset, joissa esitetyt kehittämistoimenpiteet pitää saada suunnitteluun ja toteutukseen nopealla aikataululla. Samoin rajalle johtavalle valtatielle 9 Onkamon ja Niiralan välille on laadittu yleissuunnitelma, jossa tie on suunniteltu valtatiestandardien mukaiseksi. Tämän yhteysvälin suunnittelu ja rakentaminen on aloitettava lähivuosina, jotta tie saadaan kokonaisuudessaan kuntoon tavoitevuoteen 2050 mennessä.

Lentoliikenne

Joensuun lentoasema on yksi 18:sta kattavan verkon lentoasemista Suomessa. **Pohjois-Karjalan maakuntaliitto korostaa, että Joensuun lentoaseman - ja yleisemmin Suomen maakuntien - lentoyhteyksien säilyttäminen ja palvelutason turvaaminen jatkossakin on erityisen tärkeää alueen saavutettavuudelle.**

Koronapandemian myötä kaupallinen lentoliikenne Helsingin ja Joensuun välillä on korvattu toistaiseksi ostoliikenteellä. Lentoyhteys on välttämätön erityisesti vientiyrityksille ja matkailulle sekä laajemmin elinkeinoelämälle sekä tutkimus- ja koulutusorganisaatioille.

Rajaliikenne

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto näkee tärkeänä, että sujuvat yhteydet rajanylityspaikoille turvataan. Rajanylityspaikat ovat tärkeitä liikenteen solmukohtia. Koronarajoituksista huolimatta tavaraliikenne rajanylityspaikoilla on ollut vilkasta, osalla ylityspaikoista jopa vilkkaampaa kuin ennen koronapandemiaa. Pohjois-Karjalan Niiralan kansainvälisen rajanylityspaikan kautta kulkee sekä raiteilla että maantieyhteydellä merkittäviä määriä Suomen EU-ulkorajan ylittävää liikennettä, minkä vuoksi yhteydet rajanylityspaikalle pitää olla kunnossa.

Asia: E 141/2021 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) laajentamisesta kolmansiin maihin

Pohjois-Karjalan kannalta TEN-T verkon laajentaminen kolmansiin maihin koskee erityisesti Saimaan syväväylää ja kanavaa, joka on TEN-T ydinverkkoa ainoastaan Suomen puolella. Saimaan kanava tulisi saada kokonaisuudessaan osaksi TEN-T ydinverkkoa, jolloin se yhdistyisi luontevasti eurooppalaiseen merenkulkualueeseen (mykyisin Merten moottoritie, MoS).

Pohjois-Karjala pitää myös hyvänä, että Suomessakin kulkeva Skandinavian-Välimeren-ydinverkkokäytävä on laajentunut pohjoiseen Norjan Narvikiin. Tämä avaa myös maakunnan kautta kulkevan uuden logistisen reitin myös Venäjältä ja kauempaakin Aasiasta asti Niiralan raja-aseman kautta Pohjanmeri-Itämerinkäytävälle ja siitä edelleen Narvikiin ja Atlantin valtamerelle sekä arktisille alueille.

EU:n sisämarkkinoilla avautuu myös Perämeren kaaren kautta uusi maayhteys Eurooppaan myös Tanskan ja Saksan välille tarkennettavan Fehrmanbeltin tunnelin kautta.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Markus Hirvonen
maakuntajohtaja

Lisätietoja:
yhteyspäällikkö Jarno Turunen
etunimi.sukunimi@pohjois-karjala.fi
puh. 0400 818 352

liikenneasiantuntija Jyrki Suorsa
etunimi.sukunimi@pohjois-karjala.fi
puh. 050 466 8511